

Initiatiefvoorstel

Naar een flexibele energie-infrastructuur in Westland

Gemeentewet (artikel 147a, lid 1), Reglement van Orde voor de raad van Westland 2018 (artikel 39)

Inleiding

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Het pakket aan maatregelen dat gebundeld is in het Klimaatakkoord moet de broeikasgassen in 2030 met 49 procent terugdringen vergeleken met 1990. Het kabinet zet daarmee een stap richting de klimaatdoelen van Parijs die de opwarming van de aarde moeten tegengaan. Ook wil Nederland zo snel mogelijk kunnen stoppen met de winning van aardgas in Groningen. Het aardgasvrij maken van Nederland is zodoende één van de pijlers van het Klimaatakkoord.

De regie voor de overgang naar aardgasvrij ligt vooral bij gemeenten. De gemeenten zijn verantwoordelijk om de wijken te kiezen waar het gasnet vervangen wordt door een nieuwe optie. Ze moeten een plan en proces inrichten om bestaande wijken aardgasvrij te maken: de Warmtevisie (formeel 'Transitievisie Warmte'). In dit plan concretiseren gemeenten welke alternatieve warmtebronnen per wijk beschikbaar zijn of komen en per wanneer welke wijk wordt afgesloten van het aardgas. Gemeenten hebben de wettelijke verplichting om eind 2021 zo'n plan klaar te hebben

Kanttelingen bij besluit 'Van het gas af'

Het besluit om Nederland 'van het gas af' te maken vindt zijn oorsprong in het 'Akkoord van Parijs', het energie- en klimaatakkoord. Naar aanleiding van de aardbevingsproblematiek in Groningen heeft de regering daarenboven besloten om de gaskraan van het Groninger gasveld op termijn dicht te draaien. Omdat er in de zogenoemde Gasrotonde van verschillende bronnen aardgas wordt geïmporteerd zou dit moeiteloos gecompenseerd kunnen worden met import uit Noorwegen en Rusland en met vloeibaar aardgas (LNG). Ondanks dat aardgas de schoonste fossiele brandstof is, heeft de regering in het kader 'we moeten van fossiele brandstoffen af', echter besloten om Nederland in 2050 woningen en gebouwen helemaal 'van het gas af' te maken en alle energie duurzaam op te wekken vooral met zon en wind.

Agpt 72

GemeenteBelang Westland, LPF Westland en Westland Verstandig – de initiatiefnemers van het voorliggende voorstel – beschouwen dit als een politiek besluit dat vooral ideologisch gemotiveerd is. Een besluit ook waarvoor een stevige wetenschappelijke basis ontbreekt en rationele argumenten onvoldoende zijn meegewogen. Daarom moet niet uitgesloten worden dat bij een wijziging van de samenstelling van regeringscoalitie en daarmee het politiek sentiment, aardgas weer een belangrijke rol zal gaan spelen in de totale energiebehoefte. Op dit moment moeten we bij het opstellen van een Transitievisie Warmte Westland echter rekening houden met het besluit dat 'we van het gas af moeten'. Als dat besluit klakkeloos wordt gevolgd maakt dat de energietransitie in Westland onnodig duur en worden maatregelen genomen waar de inwoners van Westland niet echt op zitten te wachten.

Streven naar flexibele energie-infrastructuur in Westland

De grootste uitdaging in het Westland ligt bij het behouden en vergroten van het draagvlak voor maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren. Op enkele initiatieven na, wachten de meeste bewoners af. De inwoners van Westland kijken naar de gemeente voor een duidelijke koers en wat te doen. De betaalbaarheid van de energietransitie is de grootste zorg van woningeigenaren.

De steun voor aardgasvrij wonen kalft af. Minder dan de helft van de Nederlanders is het eens met het politieke doel om elk huis te vertimmeren tot duurzaam, zonder CV-ketel. Een jaar geleden waren zes op de tien mensen nog positief. Bovendien groeide het aantal uitgesproken tegenstanders, van 29 procent een jaar terug tot 43 procent nu. Dit blijkt uit een landelijke peiling onder 2350 Nederlanders, uitgevoerd door expertisecentrum HIER klimaatbureau. Uit een enquête die op 16 juli 2019 door Trouw Groen is gepubliceerd is ook gebleken dat veel Nederlanders heel tevreden zijn over hun verwarmingssysteem op aardgas en er tegenop zien dat door iets onbekends, zoals een groot warmtepomp-apparaat, te vervangen. Roepen dat 'we in Westland van het gas af moeten', zoals we tot voor kort veel hoorden, is dus de verkeerde manier om de CO₂-reductie aan te pakken.

De initiatiefnemers van het voorliggend voorstel maken zich zorgen over de toekomstbestendigheid van de duurzaamheidskeuzes en de belangen van de inwoners in Westland. De initiatiefnemers zijn voorstander van het bouwen van duurzame woningen en het verduurzamen van bestaande woningen. De belangen en financiële draagkracht van huurders en woningeigenaren staan daarbij voor hen evenwel centraal. Het uitgangspunt in het Klimaatakkoord dat de overgang naar aardgasloos wonen

Agpt 12

woonlastenneutraal moet zijn voor zowel huurders, als kopers is voor hen dan ook leidend bij het maken van keuzes binnen de op te stellen Transitievisie Warmte Westland. Ook moet rekening worden gehouden met de snelle technische ontwikkelingen. Immers wat vandaag als zeer duurzaam wordt gezien, kan over een aantal jaren al weer als achterhaald of zelfs onwenselijk worden beschouwd.

De initiatiefnemers vinden het daarom vooral van belang om te streven naar een energie-infrastructuur in Westland die flexibel is en die eenvoudig kan overschakelen op andere (toekomstige) bronnen van duurzame energie met zo min mogelijk kosten voor de inwoners. Daarnaast vinden wij het van groot belang dat onze inwoners steeds hun eigen keuzes kunnen blijven maken.

Biogas en waterstof: kansrijk alternatief voor aardgas

De huidige alternatieven voor 'gasloos' zijn nog geen bewezen technologie op lange termijn. Evenmin gaan we het redden met alleen zon en wind als alternatief voor aardgas. De beschikbaarheid is niet gegarandeerd, de capaciteit van het Nederlandse elektriciteitsnet is er niet op berekend en aanpassing ervan is bovendien onhaalbaar en onbetaalbaar. Langzaam maar zeker wordt ook duidelijk dat vervanging van aardgas door biogas of waterstofgas een attractieve optie is. Nog meer wanneer dit gecombineerd wordt met een redelijke isolatie en hybride warmtepompen. Uitzonderingen daargelaten leidt biogas en waterstofgas tot de laagste maatschappelijke kosten en geeft het burgers de minste sores. De reden is eenvoudig: transport, distributie en opslag van energie van gas is vele malen goedkoper dan van elektriciteit of warmte.

Er ligt in alle kernen van Westland een fijnmazig distributienet voor gas, dus is het volgens de initiatiefnemers van dit voorstel efficiënter en effectiever om in de Transitievisie Warmte Westland het accent te leggen op de biogas en waterstofgas als alternatief voor aardgas. Voor de initiatiefnemers is vooral belangrijk dat in de Transitievisie oplossingen gekozen worden die leiden tot acceptabele maatschappelijke kosten.

In Westland blijft daarom aansluiting op gasnet noodzakelijk

Bestaande woningen hebben standaard een gasaansluiting. Sinds 1 juli 2018 krijgen nieuwe woningen die aansluiting niet meer. Op die datum is de gasaansluitplicht uit de Gaswet geschrapt. Deze bepaling functioneert in de praktijk voor nieuwe woningen als een verbod op een gasaansluiting.

Agpt 12

Initiatiefnemers vinden het van groot belang dat onze inwoners steeds hun eigen keuzes kunnen blijven maken op welke duurzame wijze zij hun woning willen verwarmen. Voor de bewoners van bestaande woningen bestaat die keuzevrijheid; zij kunnen naast een keuze voor warmtepompen of all-electric ook de keuze maken voor een biogas of waterstof om hun woning te verwarmen. Bewoners van nieuwe woningen hebben die keuze niet. Om die keuzevrijheid te realiseren is het noodzakelijk dat ook nieuwbouwwoningen in het Westland op het gasnet aangesloten moeten kunnen worden.

De initiatiefnemers achter het voorliggend voorstel vinden het belangrijk dat in de Transitievisie Warmte Westland àlle inwoners van Westland steeds hun eigen keuzes kunnen blijven maken. Om biogas (en in de toekomst ook waterstofgas) voor iedereen beschikbaar te maken, moet voor elke woning een aansluiting op het gasnetwerk mogelijk zijn. De initiatiefnemers willen dat in Westland biogas (en in de toekomst ook waterstofgas) voor alle woningen beschikbaar is, zowel bestaande als nieuwe. Daarom is in Westland een uitzondering nodig op de wetswijziging van juli 2018 om de gasaansluitplicht te laten vervallen.

De Gaswet (artikel 10, lid 7) en de Regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht (artikel 1 en 2) maken het mogelijk dat een gemeente een gebied aanwijst waar een aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is. Er moeten zwaarwegende redenen van algemeen belang zijn om dit te doen. De redenen van algemeen belang in Westland zijn

- het leidend uitgangspunt in de Transitievisie Westland dat de overgang naar aardgasloos wonen woonlastenneutraal moet zijn voor zowel huurders als kopers,
- de gelijkwaardige keuzevrijheid voor àlle inwoners van Westland.
- de ambitie om in Westland een flexibele energie-infrastructuur te realiseren.

Essentie van het voorliggend initiatiefvoorstel is nu dat het college van B&W actief medewerking verleent aan verzoeken van derden locaties binnen de kernen van de gemeente Westland aan te wijzen als een gebied waar een aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is. Door woningen in de kernen van Westland op het gasnetwerk aan te kunnen sluiten, wordt aan belangrijke randvoorwaarden (gelijkwaardige keuzevrijheid, betaalbaarheid, flexibiliteit) voor een succesvolle lokale energietransitie voldaan.

Agpt 12

Raad 08/07/2020
Agpt 12

Gelijkwaardige keuzevrijheid is van algemeen belang

De initiatiefnemers willen geen onderscheid maken tussen eigenaren van nieuwe woningen en die van bestaande. Vooral bij vele herontwikkelingsprojecten en inbreidingslocaties is het moeilijk uit te leggen dat een gasaansluiting voor nieuwe woningen volgens de Gaswet niet mag.

In Westland is sprake van vele losse nieuwbouw- en inbreidingsprojecten van bescheiden omvang op locaties binnen de kernen van Westland. Initiatiefnemers willen dat voor locaties binnen de kernen van de gemeente Westland een uitzondering op de gaswet gemaakt wordt (*ja, tenzij...*). Projectontwikkelaars geven aan dat de markt hier ook om vraagt. Met de mogelijkheid dat in de kernen van Westland ook in nieuwbouwwoningen een aansluiting op het gasnetwerk gerealiseerd kan worden komt het beleid tegemoet aan de wensen en vragen van de inwoners.

Initiatiefnemers vinden het belangrijk dat voor de inwoners van Westland duidelijkheid bestaat over hun keuzemogelijkheden en de (on)mogelijkheden tot het realiseren van een aansluiting op het gasnetwerk in hun nieuwbouwwoning binnen een van de kernen van Westland. Daarvoor dient een toetsings- en beoordelingskader ontwikkeld te worden met een 'ja, tenzij...' als credo.

Aardgasloos bouwen blijft mogelijk bij uitbreidingswijken

Nieuwbouw is gemakkelijker aardgasloos te maken dan bestaande bouw. Dat pleit ervoor nieuwe woningen meteen zo veel mogelijk onafhankelijk te maken van aardgas. De essentie van dit initiatiefvoorstel is dan ook niet om gasgebruik (extra) te stimuleren. Waarschijnlijk wordt van de uitzondering vooral gebruik gemaakt in de gebieden waar al een lagedruknetwerk ligt. Dit zijn met name inbreidingslocaties en uitbreidingen van bestaande nieuwbouwwijken.

Inwoners die nieuwbouw willen realiseren vragen soms naar de mogelijkheid om aan te sluiten op het aardgasnetwerk. Op dit moment mist de gemeente beleidsgrond om hier goed op te kunnen antwoorden. De initiatiefnemers willen een aardgasaansluiting bij nieuwbouw toe kunnen staan vanwege de kansen en mogelijkheden voor biogas of waterstof als duurzame energiebron. Hiervoor blijft een gasaansluiting nodig.

Agpt 12

Raad 08/07/2020
Agpt 72

Besluitvorming

De gemeenteraad van Westland, in vergadering bijeen op 8 juli 2020,

- gezien het initiatiefvoorstel van de raadsleden Van den Berg (GemeenteBelang Westland), Witkamp (LPF Westland) en Duijsens (Westland Verstandig) getiteld 'Naar een flexibele energie-infrastructuur in Westland',
- mede gezien de behandeling in de raadscommissie voor Economie, Financiën en Organisatie van 17 juni 2020,

besluit

- I in te stemmen met het genoemd initiatiefvoorstel,
- II het college van burgemeester en wethouders op te dragen:
 - a een toetsings- en beoordelingskader te ontwikkelen, waarbij heldere criteria worden benoemd om de afweging te maken of op grond van redenen van algemeen belang verzoeken gehonoreerd kunnen worden een locatie in een kern van de gemeente Westland aan te wijzen als een gebied waar een aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is, te laten
 - b een communicatiestrategie op te stellen om belanghebbenden actief te informeren over het initiatiefvoorstel en de betekenis ervan,
 - c de kosten van deze activiteiten te financieren uit het reeds gereserveerde budget voor energietransitie

Gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van GemeenteBelang Westland

André van den Berg

Namens de fractie van Westland Verstandig

Peter Duijsens

Aanvaard, met
21 stemmen voor
en 17 tegen.
A. Bagman, griffier.

V	T
LPF 7	COA 9
SBW 6	VVD 3
WV 8	CU-SP 2
	Stinks 1
	DBB 1
	PvdA 1

Namens LPF Westland
Rob Witkamp
Agpt 72

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Westland;

gelezen het initiatiefvoorstel van de fracties GBW, LPF en Westland Verstandig;

gehoord de beraadslagingen in de raadscommissie EFO van 17 juni 2020;

gehoord de beraadslagingen in de raad van 8 juli 2020;

besluit:

1. in te stemmen met het genoemd initiatiefvoorstel;
2. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
 - a. een toetsings- en beoordelingskader te laten ontwikkelen, waarbij heldere criteria worden benoemd om de afweging te maken of op grond van redenen van algemeen belang verzoeken gehonoreerd kunnen worden een locatie in een kern van de gemeente Westland aan te wijzen als een gebied waar een aansluiting op het gas-transportnet strikt noodzakelijk is;
 - b. een communicatiestrategie op te laten stellen om belanghebbenden actief te informeren over het initiatiefvoorstel en de betekenis ervan;
3. de kosten van deze activiteiten te financieren uit het reeds gereserveerde budget voor energietransitie.

Aldus besloten door de raad in zijn openbare vergadering van 8 juli 2020,

de griffier,

A.P.M.A.F. Bergmans

de voorzitter,

B.R. Arends